

LIJST VAN VRAGEN

De commissie voor de Rijksuitgaven en de vaste commissie voor Defensie hebben over het rapport «Monitoring vervanging F-16. Stand van zaken december 2010; onder andere ontwikkelingen Joint Strike Fighter» van de Algemene Rekenkamer (Kamerstuk 31 300, nr. 21) de navolgende vragen ter beantwoording aan het kabinet voorgelegd.

Deze vragen zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie voor de Rijksuitgaven,
Van Gerven

De voorzitter van de vaste commissie voor Defensie,
Van Beek

De adjunct-griffier van de commissie voor de Rijksuitgaven,
Clemens

1

Is het zo dat de prijzen van de Low Rate Initial Production (LRIP)-serie tot nog toe bij iedere lichting lager zijn uitgevallen dan geschat door de Amerikaanse overheid? Zo ja, hoe verklaart het kabinet deze meevallers? Zo ja, verwacht het kabinet dat de reden(en) van deze meevallende prijzen eveneens zullen meespelen bij de toekomstige lichtingen in de productiefase en dat deze dientengevolge ook goedkoper kunnen uitvallen?

2

In hoeverre zijn prijsstijgingen of -dalingen tijdens de ontwikkelfase voor rekening gekomen van de Nederlandse deelname hieraan? In hoeverre zullen prijsstijgingen of -dalingen tijdens de ontwikkelfase in de toekomst voor rekening komen van de Nederlandse deelname hieraan?

3

Duidt de prijsontwikkeling van de LRIP-series op dalende kosten van de toestellen? Duidt het feit dat de prijzen lager uitvallen dan geraamd erop dat de definitieve versie van de F-35 goedkoper zou kunnen uitvallen dan geraamd door de Amerikaanse overheid en door Defensie?

4

Zijn de prijsschattingen van de Cost Assessment and Program Evaluation (CAPE) over het algemeen hoger dan de overige prijsschattingen? Zo ja, wat is de reden hiervan? Is dit om een veilige marge in te bouwen tussen prijsschatting en daadwerkelijke prijs?

5

Kan inzage gegeven worden in hoeverre er met de opgelopen verträgen en tegenvallers in het Joint Strike Fighter (JSF)-project sprake is van wanprestatie en contractbreuk door Lockheed Martin of andere contractpartijen? Kan een en ander gespecificeerd worden aan de hand van de relevante teksten uit de verschillende Memoranda of Understanding (MoU's)?

6

Er wordt gesteld dat het project Vervanging F-16 tot doel heeft tijdig te voorzien in de vervanging van de F-16 jachtvliegtuigen van de Nederlandse krijgsmacht. Wat wordt hier bedoeld met tijdig?

7

Hoe verhoudt zich de uitkomst van de bemiddeling inzake de afdracht van het Nederlandse bedrijfsleven met de politieke toezegging destijds dat de Nederlandse deelname aan het JSF-project de belastingbetaler niets zou gaan kosten?

8

Wat is, op basis van de huidige gegevens, de minimale vermindering van het aantal aan te schaffen jachtvliegtuigen om een structurele besparing van € 100 miljoen per jaar op het exploitatiebudget te realiseren?

9

Hoe onomkeerbaar zijn de stappen die het kabinet in 2010 heeft genomen? In hoeverre wordt de feitelijke keuze voor de JSF versterkt?

10

Is het kabinet bekend met de door de Algemene Rekenkamer geschetste risico's van de toenemende betrokkenheid bij de JSF, zonder duidelijkheid over het maximale budget voor de vervanging van de F-16 dan wel onduidelijkheid over het totaal aantal aan te schaffen JSF-toestellen door

het ontbreken van een verwervingsbesluit? Welke risico's zijn er volgens het kabinet aan verbonden?

11

Kan voor alle duidelijkheid in tabelvorm een volledig overzicht gegeven worden van alle vertragingen en kostenoverschrijdingen?

12

Wat wordt bedoeld met het volledig uitstappen uit het JSF-programma? Kan een berekening gemaakt worden van de uitstapkosten van het JSF-programma voor het geval dat Nederland daadwerkelijk uit het gehele JSF-project stapt, Nederland wel aan het JSF-project blijft deelnemen, maar daarvoor geen nieuwe investeringen meer pleegt, Nederland niet overgaat tot de aanschaf van twee testtoestellen en mogelijk te zijner tijd ook niet zou besluiten over te gaan tot aanschaf van de JSF als opvolger van de F-16? Kunnen in deze berekeningen alsnog wel alle afdrachtkosten van de industrie worden meegenomen, de verkoopopbrengst van de reeds betaalde long lead items en een reële (gespecificeerde) inschatting van de beëindigingskosten, maar niet de rentelasten voor het EMU-saldo (omdat die niet door Financiën worden toegerekend)?

13

Welke directe gevolgen heeft het uitstel van de beslissing over de aanschaf van de JSF en welke mogelijke aanvullende maatregelen moeten er genomen worden? Kan het kabinet per mogelijke aanvullende maatregel een overzicht van de bijbehorende kosten geven alsmede van de directe gevolgen? Kunnen hierbij ook de gevolgen van het langer doorvliegen met de F-16 worden aangegeven, wat zeker het geval zal zijn wanneer er inderdaad gekozen wordt voor de JSF als opvolger van de F-16 nu vaststaat dat de levertijd van de JSF-toestellen veel langer is dan oorspronkelijk gepland? Kan het kabinet ook aangeven wat de gevolgen zijn als de levertijd nog meer toeneemt?

14

Is er inmiddels meer duidelijkheid over het moment van aanschaf van het tweede testtoestel en tegen welke dollarkoers dit zal plaatsvinden?

15

Is het oordeel van de Algemene Rekenkamer juist over het feit dat bij de herijking van de business case de aanname is gehanteerd dat voor de opvolging van de F-16 uiteindelijk ook daadwerkelijk gekozen gaat worden voor de JSF?

16

Wat zijn de financiële gevolgen voor de overheid, op basis van de huidige beschikbare gegevens, van een gemaximeerd bedrag voor het bedrijfsleven?

17

Is er zoals de Algemene Rekenkamer stelt afhankelijkheid van de Nederlandse overheid van Lockheed Martin bij de gunning van orders aan verschillende partnerlanden? Kan dit betekenen dat hoe minder vliegtuigen men bestelt, hoe minder orders men krijgt?

18

Kan er een overzicht gegeven worden van de omstandigheden waardoor de discussie met de industrie over het afwijken van de gemaakte afspraken over de afdrachten kan worden heropenend?

19

Is blijvende onzekerheid over de Nederlandse deelname aan het JSF-programma schadelijk voor de betrokkenheid van het Nederlandse bedrijfsleven aan dat programma?

20

Wanneer is naar verwachting het punt bereikt waarop de F-16's niet meer aan de operationele eisen voldoen?

21

Wanneer het zo is dat de operationele kosten van de verouderde F-16 steeds hoger worden, in hoeverre benadrukt dit dan volgens het kabinet de noodzaak van het project Vervanging F-16? Wanneer denkt het kabinet dat het punt bereikt wordt dat het duurder wordt de F-16 te behouden dan een vervanger als de JSF aan te schaffen?

22

Komt er een raming van de financiële gevolgen van het doorvliegen met de F-16, nu duidelijk is dat de levertijd van de JSF oploopt en de noodzaak van het laten doorvliegen van de F-16 toeneemt?

23

Er zijn geen nieuwe verplichtingen aangegaan in 2010 voor de voorbereiding van de mogelijke komst van de JSF. Kan het kabinet aangeven wat de doorlopende kosten zijn geweest? Waaruit bestaan deze kosten? Zijn er andere uitgaven gedaan in het kader van het project Vervanging F-16 ten behoeve van de ingebruikname van de JSF en zo ja, welke dan? En buiten het kader van het project Vervanging F-16? In welk kader zijn deze kosten gemaakt?

24

Zijn er op het terrein van infrastructuur, beveiliging en/of begeleidende diensten in Nederland nog nadere investeringen gedaan direct door Defensie en/of indirect door gesubsidieerde instellingen, die vooruitlopen op een eventueel positief besluit over te gaan tot aanschaf van de JSF als opvolger van de F-16? Gaat het hierbij om investeringen waarvoor op de begroting van Defensie of in de begeleidende memorie van toelichting expliciete inspanningen zijn aangekondigd?

25

Wat is het verband tussen de door de minister van Defensie evident genoemde relatie tussen de deelname aan het internationale JSF-programma en het sterk op de JSF gerichte verwervingsbesluit met het eerdere beleid en/of het oorspronkelijk gestelde in de B/C-brief?

26

Het kabinet spreekt tegen dat er zoals de Algemene Rekenkamer stelt sprake is van een tentatief budget. Bij het rapport van de Algemene Rekenkamer uit 2010 sprak het kabinet nog wel van een tentatief budget. Wat is er in de tussentijd gewijzigd waardoor het kabinet niet meer spreekt van een tentatief budget?

27

De inpasbaarheid van de exploitatie van de jachtvliegtuigen in de defensiebegroting betekent dat deze kosten voor lange periode, namelijk 30 jaar, vast zullen liggen. Is daarbij rekening gehouden met tussentijdse benodigde upgrades? Zo ja, hoeveel upgrades? Wat zijn de kosten van de verschillende upgrades? Hoe zijn deze upgrades in te passen in de defensiebegroting?

28

Het inplannen van de verlenging van de ontwikkelfase kon volgens de toenmalige staatssecretaris van Defensie goed ingepast worden in de Nederlandse planning voor deelname aan de test- en evaluatiefase en het voorziene Nederlandse invoeringsschema voor de JSF. Is hierbij rekening gehouden met de gevolgen van deze verlenging en de vervanging van de F-16 waarmee als gevolg van een herzien invoeringsschema langer doorgevlogen moet worden?

29

Wat zijn de extra kosten voor de Nederlandse overheid die zij ten behoeve van het bedrijfsleven maakt, naast de Nederlandse bijdrage van \$ 800 miljoen aan de ontwikkelfase, nu het afdrachtpercentage voor de industrie lager ligt? Worden de rentekosten doorberekend aan de industrie?

30

Is de € 359 miljoen een vast bedrag waarvoor Nederland deelneemt in de Production, Sustainment and Follow-on Development (PSFD)-fase? Zijn er nog bijkomende kosten? Waaruit bestaan deze kosten? Waar is de Nederlandse bijdrage in de PSFD-fase voor bedoeld?

31

Is het kostenverschil tussen een toestel uit de LRIP 3 en LRIP 4 al bekend?

32

Voor welk bedrag neemt Nederland deel in de Production & Sustainment (P&S) MoU? Is dat een vast bedrag? Wat is de European Footprint of wat wordt daarmee bedoeld? Is dat met het oog op mogelijke internationale samenwerking? Is bekend waarom het Verenigd Koninkrijk, Denemarken en Turkije geen besluit hebben genomen?

33

Kan een overzicht gegeven worden van de financiële ramingen en planningen van de herstructurering van begin 2010? En van de financiële gevolgen van de herstructurering van de planning?

34

Is inmiddels aan alle voorwaarden van de motie-Hamer c.s. (Kamerstuk 26 488, nr. 178) voldaan?

35

Gelden de uitgangspunten en criteria waaraan de opvolger van de F-16 moet voldoen, zoals opgenomen in de brief van 15 maart 2000, nog steeds?

36

Welke financiële onzekerheden levert het niet definitief zijn van alle orders op voor zowel het bedrijfsleven als voor de Nederlandse overheid?

37

Maakt de € 380 miljoen aan orders voor het bedrijfsleven in de ontwikkelfase deel uit van de business case? En de € 91 miljoen uit de productiefase?

38

Wat valt er onder de overige kosten van de kale stuksprijs naast het airframe, voertuigsystemen, missiesystemen en aandrijving? Kan een testtoestel voor de kale stuksprijs aangeschaft direct vliegen of zijn er verdere investeringen nodig? En zo ja, wat zijn de bijkomende kosten?

De Algemene Rekenkamer is bekend met het bestaan van een intern memorandum van het ministerie van Defensie voor de aanvullende en gerelateerde kosten. Waarom is dit document niet openbaar? Mag het document door de Algemene Rekenkamer ingezien worden? Mag het document door de Algemene Rekenkamer gebruikt worden? Kan het kabinet dit document openbaar maken of delen met de Kamer?